

?Qui no guarda quan té, no menja quan vol

«Els humans ens hauríem d'estretir una mica el cinturó per no haver-lo d'estrènyer més en futures generacions. El món avança tecnològica i científicament però el canvi climàtic pot provocar grans cataclismes»

La història ens explica coses que els humans no recordem i es repeteixen al llarg dels segles. En canvi caldria recordar-les per no caure en errors que ja comencem a ensumar-los en estos moments. Els nostres avantpassats havien de guardar els aliments, sobretot el blat i l'oli. Eren bàsics pel nodriment familiar. El blat per fer el pa i l'oli per cuinar, per conservar la carn i condimentar les verdures. Calia guardar sense malversar per disposar-ne en el futur.

L'Antic Testament ens recorda els 6 anys d'abundància i el setè de fam que patien a Egipte. Als països mediterranis, com el nostre, són freqüents les collites curtes per la manca de pluges, les plagues, fred i altres condicionants atmosfèrics. També en segles passats les guerres consistien en robar tot el que trobaven als pobles, i sobretot el menjar. Encara avui trobem sitges quan s'obren els carrers per instal·lar-hi els serveis d'aigües o clavegueram. Eren dipòsits davall terra per preservar els aliments frescos i amagats. Estes sitges estaven pensades per les guerres i l'avinentsa de poder disposar de reserves, si, com era habitual, robaven part del que trobaven a l'abast. Fins i tot existien rebosts a la vista i dues sitges separades pensant que si una la trobaven sempre els quedaria la segona per sobreviure.

La fam era habitual en segles passats. Llargues secades provocaven escassetats d'aliments de tota mena. Les universitats-actuals ajuntaments- havien de comprar oli per abastar la població a comarques properes que els sobrava oli per l'autoconsum. Tinc documents de diferents poques que havien d'adquirir el blat a Ucraïna; el desembarcaven al port de Vinaròs i allí, els responsables dels pobles el compraven a preus cars per abastar els seus habitants. A més existien a cada població dipòsits secrets on per previsió es guardava el blat, administrats pels ajuntaments, per si no els quedava llavor per sembrar les terres en següents campanyes.

Per sobreviure els pagesos tenien l'aviram i els ous, els conills, les cabres per la llet, la caça, les ovelles per la carn i per la llana, i els horts per produir les verdures i les fruites. La mula o el matxo per conrear les terres i portar la llenya necessària a casa per escalfar-la i per coure el menjar. La gent disposava de pocs diners en metàl·lic per adquirir altres aliments, ferraments per treballar la terra o roba per vestir-se. Únicament en tenia dels fruits que venien al mercat o als comerciants. Vivien sense gaires recursos; apedaçaven les camises i els pantalons i molts treballaven la terra descalços. L'autoconsum era el seu principal abastament.

L'aliment base era el pa i el procés per aconseguir-lo, resultava ben laboriós. Sembraven la llavor, el segaven, el batien a la era, on separàvem la palla pels animals domèstics, del gra que el molien al molins fariners. Quan disposaven de la farina, el pastaven a casa i el portaven a coure al forn. De cada cuita el forner se'n quedava una part, normalment un pa per cada quinze. El pa era un producte molt car; durant segles un quilo de pa costava el que cobrava un jornalero per dia, treballant 10 hores diàries, 6 dies de a setmana i 5 hores els diumenges. A principi del segle passat un pa costava 2,5 pessetes el quilo i el jornal diari que es cobrava era el mateix. Per tant, la vida era molt dura. Recordo que després de la darrera guerra, la farina arribava d'Aragó i la gent la comprava d'amagat a preu d'estraperlo.

Només amb cent anys, la vida ha canviat molt. Actualment podem anar al supermercat a comprar el que necessitem. Gaudim de llum, aigua, roba, aliments, carburants i una sanitat

gratuïta per guarir de les malalties. I, a la vegada, diuen les estadístiques que malbaratem grans quantitats dels productes que comprem.

Tot el que adquirim son béns que hem de servir i hem de procurar aprofitar-los tant com puguem. Els consums actuals són superiors al que pot produir la Mare Terra. Cal entendre que les comoditats actuals s'hauran de dosificar. No podem continuar consumint sense fre, com estem fent en aquests moments. Ara, malauradament en tenim un exemple per la guerra d'Ucraïna; inflació, manca de productes i alguna escassetat. Son els estats del primer món els que comencen a limitar alguns productes. El tercer món pateix fam i privacions i migracions fugint de la misèria. El nostre món, sobra de tot, però cada cop hi ha més diferència entre rics i pobres. Caritas i organitzacions socials han d'atendre milers de persones per peremptòries necessitats.

Els humans ens hauríem d'estretir una mica el cinturó per no haver-lo d'estrènyer més en futures generacions. El món avança tecnològica i científicament però el canvi climàtic pot provocar grans cataclismes. Ens caldria recordar la dita tantes vegades repetida en temps passats, de ?Qui no guarda quan té, no menja quan vol?, per prevenir el futur que pot arribar. Els avenços són molt grans però malbaratar mai resulta òptim. Hem de pensar en construir un món més equilibrat en benefici de tots amb l'esforç col·lectiu.